

MUUSTA PANTTERI

SARSILMAZ LEOPARD 12/89

TURKKILAISTEN HAULIKOIDEN EDULLINEN HINTA JA KESKITASOINEN TAI PAREMPI VIIMEISTELY ON OLLUT MONILLE YLLÄTYS. KUN TÄMÄN LISÄKSI ERI ASETYYPPEJÄ LÖYTYY JOKAISEEN MAKUUN, ON IDÄSTÄ TUOTUJEN KANSANHAULIKOIDEN VALTA-ASEMA KOKENUT KOVAN KOLAUKSEN. ESITTELYN SARSILMAZ LEOPARD ON MODERNIN TEKNOLOGIAN TUOTE, JOSSA ON MYÖS VANHOILLISIA PIIRTEITÄ.

TEKSTI: ESA HÖYSNIEMI

Sisärakenteeltaan Leopard on tavanomainen; lukko lukittuu piipun jatkeessa olevaan koloon lukon keskellä olevan sulkupalikan avulla. Tämä ei ehkä ole kaikkein vahvin eikä nopein rakenne, mutta yleisin (mm. Remington, Mossberg, Baikal) ja erittäin toimintavarmaksi havaittu ratkaisu, joka sopii mainiosti metsästysaseeseen. Piipun valmistusmateriaali on kromimolybdeeniteräs ja sisäpinta on kovakromattu, kuten Venäjän tuotteissa. Vanhoillisia piirteitä löytyy Leopardista runsaasti sekoitettuna uudempiin ratkaisuihin, mutta metsästäjää ajatellen vanhoillisuus tuo tullessaan samalla käyttövarmuutta.

MUSTAN KISSAN MITAT

Leopardin antama ensivaikutelma on tavanomainen. Se on pitkäpiippuinen ja mustatukkainen työkalu, jollainen löytyy jokaisen itselataavia haulikoita valmistavan yrityksen tuotelistalta.

Aseen koko pituus on 1250 mm, piippu 71 cm, paino 3518 g ja vetopituus 375 mm. Viimeksi mainittu mitta on selvästi keskivertoa (n. 360 mm) pitempi ja johtuneen noin 30 mm paksusta kumiperälaatasta. Standardimallin komposiittitukkaa ei ole lähdetty lyhentämään, vaikka aseeseen on asennettu normaalia paksumpi perälaatta. Perän lyhentäminen olisi muuttanut myös perälaatan mitoitusta, joten jälleen on jouduttu kustannussyis-

tä jättämään säätötyö loppukäyttäjän murheeksi. Tämä näyttää nykyisin olevan kiihtyvällä vauhdilla lisääntyvä käytäntö kaikilla asevalmistajilla.

Piippu painaa 1234 g ja tähtäinkisko on tavallista korkeampaa mallia. Kiskon yläpinta on karhennettu ristikuviointilla ja edessä on noin 100 mm pitkä, punainen loistetanko jyvän virkaa toimittamassa. Tangon pituus tuo enemmän valoa kuidun ampujan puoleiseen päähän, joka on metallin ympäröimä. Noin 55 mm piipun suusta taaksepäin löytyy molemmin puolin kuusi reikää, joiden läpimitta on 3 mm. Porttaus pienentää piipun nousutaipumusta rekyylissä ja näin nopeuttaa toisen, tähdätyn laukauksen ampumista.

UUTTA JA VANHAA

Piipunsuun porttaus on nykypäivää ja se onkin yleistä kovarekyylisissä aseissa sekä kilpa-aseissa silloin, kun se on säännöissä sallittu. Korotettu ja hieman metsästysmallia leveämpi (9 mm) kisko on myös jossain määrin moderni piirre, se tuo ratamallin tuntua metsästysaseeseen. Vanhaa koulukuntaa taas edustaa perinteinen piipun poraus (18,4 mm) ja patruunapesän jyrkkä ylimenokartio, jonka soisi olevan loivempi juuri pitkissä 89 mm:n pesissä, koska näissä aseissa käytetään kuitenkin enemmän 70 ja 76 mm:n patruunoita. Jyrkkä yli-

meno lisää myös rekyyliä, mutta Leopardissa se oli saatu hyvin kuriin myös täystehoisilla supermagnumeilla. Osittain syynä on varmasti pitkä lukon liike, jolloin rekyyli jakautuu pidemmälle aikavälille. Aseella ampuminen muistuttaakin kovasti vanhan kunnan Auto-5:n toimintaa. Tuntuma on samantyylinen kuin pitkän piippurekyylin aseilla, joissa piipun liikkuminen antaa oman, muista mekanismeista poikkeavan sävöksen.

Lukon palautusjousi on makasiiniputken ympärillä, minkä ansiosta aseeseen perän sisälle ei tarvita jousiputkea eikä lukon perään erillistä ohjaustankoa. Näin rakenne yksinkertaistuu ja perän kulmien säätö on helpompaa. Erillisiä säätöpaloja ei kuitenkaan aseeseen ole asennettu.

Patruunoiden lataaminen makasiiniin tapahtuu vanhan kaavan mukaan, patruunanostin kääntyy pois patruunoiden tieltä vain lukon palautusnapin painamalla. Palautusnapin sijainti poikkeuksellisesti lukkorungon vasemmalla sivulla, sillä useimmissa aseissa se on oikealla puolella. Ampumattomien patruunoiden poisto makasiinista on myös jossain määrin hankalaa. Lyhyemmät poistuvat suhteellisen helposti patruunanpidätintä painamalla, mutta 89 mm:n patruunat eivät tahdo oikein kääntyä tarpeeksi, jotta ne saisi ulos ilman apuvälineitä. Makasiinin tyhjennys onkin helpompaa tehdä latausliikkeen avulla.

KAASUMÄNTÄ

Kaasumännän runkoon kiinnitetty tiivisterengas sijaitsee epäsymmetrisesti holkin toisessa päässä. Tämän ratkaisun ansiosta kaasukammion kokoa voidaan säätää kääntämällä mäntä toisin päin. Silloin kun ammutaan kovapaineisia patruunoita, käännetään mäntä asentoon, jossa ruutikaasuille on enemmän tilaa purkautua ja matalapaineisilla päin vastoin. Rakente on äärimmäisen yksinkertainen ja ehkä hieman yllättävästi ratkaisun patenttipiirroksat löytyvät inertiatuomisista aseistaan tunnetun Benellin arkistosta. Patenttia hyödynnettiin saman konsernin Franchi Raptorissa, joka esiteltiin vuonna 2004. Sittemmin ratkaisua ovat käyttäneet jotkut italialaiset ja turkkilaiset asevalmistajat, mutta tiedossani ei ole, onko patentti vanhentunut, myyty vai onko ehkä kyse yhteistyöstä eri valmistajien välillä. Nykyisistä Italian ja Turkin asevalmistajien kytköksistä kun ei ota enää kukaan selvää.

Kaikesta nerokkuudestaan huolimatta rakennetta on pidettävä vanhanaikaisena, sillä tänä päivänä patruunoiden painetason erilaisuus pyritään hoitamaan itsestään säätävillä venttiileillä. Käännettävän kaasumännän ongelmana on se, ettei säätöasento näy ulospäin, vaan etutukki on irrotettava asennon tarkastamiseksi. Jos ampuja luottaa muistiinsa, voi käydä, että ammutaan kovapaineisia magnum-latauksia kun mäntä on kiekkoarjoittelun takia käännetty light-asentoon. Tämä saattaa ainakin useammalla laukauksella johtaa osien pettämiseen, toisin päin selvittää pelkällä toimintahäiriöllä.

Järkevää onkin pyrkiä pitämään mäntä aina heavy-asennossa, josta se käännetään vasta tapa-

uksissa, joissa patruunan painetaso ei riitä luotettavaan toimintaan.

KOEAMMUNTA

Kaikki koepatruunat ammuttiin siten, että kaasumäntä oli heavy-asennossa. Joukossa oli muutama metsästyspatruuna, jonka painetaso ei aivan riittänyt häiriöttömään toimintaan, ne on merkattu taulukkoon x:llä. Light-asennossa toiminta oli näilläkin täysin häiriötöntä. Asia kannattaa huomioida metsästystilanteessa siten, ettei käytä sekaisin eri painetasojen patruunoita, koeammunta tältä osin on tärkeää.

Myös osumakuvioiden tarkastelu maksaa vain, sen verran eri patruunoiden käyttäytyminen vaihteli supistuksissa. Joillakin patruunoilla saatiin tiukempi kuvio avarammalla supistajalla ja päinvastoin.

Täyssuppealla supistajalla koepatruunoiden kokonaisosumaprosentit vaihtelivat välillä 60–80 %. Federal Classic Magnum toimi supistusasteen mukaisesti, Hull Solway ja Rottweil Magnum menivät magnum-patruunoille tyypilliseen tapaan puolisupean puolelle, mutta yllättäen Hubertus Spezialilla saatiin reippaasti ylisuppea kuvio huolimatta todella kovasta lähtönopeudesta.

Kolmevarttisella supistajalla saatiin tiukempi kuvio Hull Solway Magnumilla kuin samalla patruunalla ja täyssuppealla. Samoin Rottweil magnumin keskusta oli tiukempi kolmevarttisella kuin täyssuppealla, muuten kokonaisosumaprosentti oli sama molemmilla supistuksilla. Federalin ja Hubertuksen kuviot muuttuivat kymmenen prosenttia avarammiksi, Federal jäi hieman alle supis-

tusasteen ja Hubertus pysytteli edelleen käytettyä supistusastetta ylempänä. Gameboren tinahauli-patruunalla osumakuvio meni juuri ja juuri täyssuppean puolelle.

Puolisuppealla Federal ja Hubertus toimivat supistusasteen mukaisesti, kun Hull ja Rottweil jäivät parannetun sylinterin puolelle. Myrkyttömällä haulilla Winchester Drylok ja Gyttopp Tungsten antoivat supistusastetta vastaavan kuvion, mutta Vihtavuoren Vismut Magnum ja Gyttopp teräshaulilataus jäivät vähän alle.

50 metriin aseensa toiminta oli varsin tavanomaista. Kuviot olivat tyypillisiä mille tahansa patruunalle ja taulosta löytyi 30–40 % latauksen hauliannoksesta. Leopard nieli häiriöttä myös Gameboren Mammoth -patruunat, jotka keskimääräistä pidemmän latauspituutensa takia eivät toimi kaikissa 89 mm:n pesillä varustetuissa itsetalavissa tai pumpuissa.

Kiekkoarjoittelua ajatellen kokeilin light-asennossa seuraavia 24 g:n latauksia: Nobel NS-20 Skeet, Imperial Skeet, Nike Sport Trap, RC Champion Skeet, Rio Winner Trap ja Tunet Top Subsonic. Näistä kolme ensin mainittua toimi moitteetta, kolmella muulla painetaso ei riittänyt, mutta ne olivatkin keskimääräistä miedompia. Sopivan harjoituspatruunan löytäminen tuskin on ongelma.

SORSAMIEHEN PELI

Leopard on rakenteeltaan pelkistetty ase, mutta tämän ansiosta se näyttäisi olevan myös erittäin varmatoiminen. Ase nielee kaikki markkinoilla olevat 12 kaliiperin patruunat ja vain kaikkein

keveimmät kiekkolataukset jäävät häiriöttömän toiminnan ulkopuolelle. Kaasumännän kääntöoperaatio on asia, joka vaatii tavallista enemmän perehtymistä tai ainakin hyvän muistin.

Supistukset näyttävät toimivan suurin piirtein nimellisarvoilla, joskin koeammunta on tarpeen kuten muillakin haulikoilla optimilatausta haettaessa. Parhaiten aseensa käyttöominaisuuksia voi hyödyntää vesilinnustuksessa, mutta mikään ei estä käyttämästä Leopardia mihin tahansa haulikolla tapahtuvaan metsästykseseen. Hyvällä omalla tunnolla voi sanoa, että ase on varmasti hintansa arvoisen. □

SARSILMAZ LEOPARD

Valmistaja: Sarsilmaz, Turkki
Kaliiperi: 12/89 Magnum
Toimintatapa: Pitkäskuinen kaasumäntä
Pituus: 1250 mm
Piippu: 71 cm (28")
Vetopituus: 375 mm
Paino: 3,5 kg
Poraus: 18,40 mm
Supistus: Vaihtosupistajat 4 kpl, F, IM, M ja C
Hinta: 825 euroa
Maahantuoja: EF-Security, (06) 429 5550

Kaasumäntärakenne on erittäin yksinkertainen. Mäntään on merkitty kaksi nuolta. Se nuoli, joka osoittaa piipunsuuhun päin määrää männän asennon. Kuvassa mäntä on asennossa, jota käytetään keveille ja standardilatauksille. Toisin päin käännettynä voidaan ampua kovapaineisia magnumpatruunoita.

KOEAMMUNTA 35 JA 50 M, SARSILMAZ LEOPARD 12/89

	Patruuna	hylsy mm	haulikoko, mm	haulian- nos, g	haulimäärä, kpl	osumia, kpl	kokonais- osuma-%	kuvion tiheys	supistus- aste	lähtö- nopeus, m/s	huom	
35 m	Federal Classic Magnum no. 4	76	3,25	53	264	184	70	2,4	F	362,3		
	Hull Solway Magnum no. 4	76	3,25	50	256	153	60	2,9	F	349,6	x	
	Rottweil Magnum no. 4	76	3,2	52	280	169	60	2	F	379,6		
	Hubertus Spezial 36 no. 3	70	3,6	36	147	117	80	2,1	F	411,3		
	Federal Classic Magnum no. 4	76	3,25	53	264	159	60	2,1	IM	354,2		
	Hull Solway Magnum no. 4	76	3,25	50	256	174	68	2,2	IM	338,2	x	
	Rottweil Magnum no. 4	76	3,2	52	280	168	60	2,4	IM	376,1		
	Hubertus Spezial 36 no. 3	70	3,6	36	147	103	70	1,9	IM	412,4		
	Federal Classic Magnum no. 4	76	3,25	53	264	163	62	1,7	M	359,8		
	Hull Solway Magnum no. 4	76	3,25	50	256	128	50	1,3	M	337,4	x	
50 m	Rottweil Magnum no. 4	76	3,2	52	280	140	50	1,7	M	363,4		
	Hubertus Spezial 36 no. 3	70	3,6	36	147	89	61	1,5	M	405,4		
	Myrkyttömät haulit											
	Gyttopp Silver Tungsten no. 5	70	3	32	232	150	65	1,7	M	358,4	x	
	Gyttopp Stålhagel no. 3	70	3,6	32	169	84	50	1,8	M	384,5	x	
	Vihtavuori Vismut Magnum no. 4	76	3,3	42	252	141	56	1,9	M	378,2		
	Winchester Drylok Steel Magnum no. 4	76	3,35	39	260	159	61	1,5	M	346,2	x	
	Gamebore, Tin Shot Magnum	86	4,6	43	119	85	71	2,5	IM	358,4		
	Gamebore Mammoth Magnum	86	4	64	167	52	31	2,6	F	349,8		
	Remington Nitro Magnum no. 4	76	3,3	51	252	113	45	2,1	F	353,3		
Remington Express Long Range no. BB	86	4,5	64	113	37	33	2,8	F	342,8			

x = koeammunnassa kaasumäntä heavy load -asennossa, x:llä merkityillä patruunoilla painetaso ei riittänyt hylsyn poistoon.

Tähtäinkisko on tavallista korkeampi ja jyvänä toimii kymmenisen senttimetriä pitkä loistekuitu. Piipunsuussa olevat reikärivit vähentävät piipun nousua rekyllissä nopeuttaen seuraavan laukauksen tähtäämistä.

Lukkorunko on alumiinia. Varmistin sijaitsee liipaisinkaaren takaosassa. Nimikkoeläimen pää on päässyt koristamaan lukkorungon kylkeä. Suurikokoinen lukonvapautusnasta sijaitsee vaihteeksi rungon vasemmalla puolella.